

OSTNÍK

Časopis Klubu kaktusářů v Ostravě

Číslo 431.
Ročník 43.
Červen 2014

Sulcorebutia rauschii Frank 1969, Zudañez, Bolívie

Z naší činnosti

Bohužel ani tentokrát přednáška Ivo Žídka nedopadla dobře. Nejhorší je, když máte obrázky uložené na hardisku, ten zkolabuje a obrázky nelze načíst. I taková je současná moderní technika, mě se to stalo už dvakrát, kdy jsem přišel o všechny data. Proto jsem zaskočil s přednáškou, kterou jsem měl mít v červnu. Nemusíte být však smutní, neboť v červnu přivítáme na přednášce Ing. Jaromíra Chvastka, který nám ukáže obrázky ze své sbírky, zase uvidíme spoustu kvetoucích rostlin.

Dne 5. 5. 2014 se představil ze svou přednáškou Lumír Král o své cestě po Patagonie v listopadu 2013. Zážitky rozdělil do dvou samostatných přednášek - 1. část byla věnována především rodu *Austrocactus*. 2. část, kterou si promítneme někdy později je věnována zase více rodu *Pterocactus* a *Maihuenia*. Cesta do Patagonie byla zaměřena na kvetoucí kaktusy, které se podstatně lépe hledají když kvetou. Ale i přednáška s kvetoucími kaktusy je podstatně hezčí, než cestopis s rostlinami bez květů. Kromě kvetoucích kaktusů jsme viděli kvetoucí skalničky a nádhernou přírodu s návštěvou několika národních parků. Účastníci zájezdu byli tři, kromě přednášejícího, zde byl i další náš člen František Frýdl a z Brna Ing. Jiří Kolařík, všichni se shodli, že tato expedice byla velmi úspěšná. Děkujeme našemu přednášejícímu a budeme se těšit na další díl.

Obrázky našich členů

***Sulcorebutia rauschii* Frank 1969**

Malá rostlinka s krátkými trníky, ve stáří odnožující je velmi variabilní druh. Můžeme vidět několik forem, kdy epidermis může být od světle zelené přes stříbřitě zelenou až po tmavozelenou s různou intenzitou fialového zbarvení. Podobné rozdíly najdeme mezi trny, které jsou malé a mohou být žluté i hnědé. Rozdíly jsou i ve tvaru a velikosti květu. Květy růžově fialové až purpurové, velké asi 3 cm. Z těchto forem se dá pořídit pěkná kolekce „raušek“, která určitě zpestří sbírku, zvláště v době kvetení.

Kvetoucí delospermy

O delospermách jsem už v Ostníku jednou psal, ale nedá mi, abych si to nezopakoval a neukázal několik obrázků, jak tyto rostliny kvetly v letošním roce. Pěstování delosperm je nyní módní záležitostí, zvláště u pěstitelů, kteří mají zahrádky. Delospermy jsou při dodržení pěstitelských pokynů vynikající rostliny do skalek. Vytvářejí poměrně rychle velké trsy, které jsou v době květu velmi atraktivní. Barva květů je hodně pestrá, prakticky od bílé, přes růžovou, žlutou, oranžovou, červenou, až po tmavě fialovou. Zpočátku bylo známo několik botanických druhů, dnes už se objevuje spousta hybrid, které mají výrazné velké, někdy i více barevné květy. Na zadní straně se můžete podívat na pestrost květů, jaké jsem je nafotil v jediný den 19.4.2014. Pěstování delosperm nečiní větších potíží, rostou dobře na skalkách nebo v přenosných miskách. V zimě snášejí po suchu krátkodobé mrazy, některé snesou až kolem - 20 °C, měly by však být na skalce nadkryté sklem nebo plastem proti případným deštům. Pokud jsou v přenosných miskách, doporučuje se je přenést do nevytápěných skleníků. Od jara do podzimu rostou velmi dobře venku, mají rády hodně čerstvého vzduchu.

Z literatury

Kakteen und andere Sukkulente č. 6 / 2011

Titulní snímek by měl zdobit a ne ošklivit první dojem z nového čísla časopisu. Nevím jakou krásu hledala redakce při zařazení na první stránku snímku se změní prašníků a zelenkavou čnělkou s bliznou. Nikdo by v ní nepoznal, že jde o detail květu ***Gymnocalycium borthii***.

Čtenáře však odškodní hned první osmistránkový článek s 16 hezkými obrázky. Bernd Hofmann v něm píše o svých cestách po Mexiku, zaměřených na lokality výskytu ***Ferocactus latispinus*** a jeho poddruhů. Severní lokality v provinciích Zacatecas až severní Puebla jsou typické pro *Fer. latispinus* subsp. *latispinus*, na nalezištích v Oaxaca až po jižní okraj Mexico City roste *Fer. latispinus* subsp. *spiralis*. Vzhledem k variabilitě rostlin není na první pohled mezi poddruhy jasných rozdílů. Podle Andersona ale rozdíl je v tom, že poddruh *latispinus* má 9 - 15 slabších krajních trnů, kdežto poddruh *spiralis* má jen 5 - 7 silnějších krajních trnů. Co do tvaru, délky, barvy středních trnů lze najít všechny možné kombinace, podobně jako u barvy květů. Zatím co *subspec. latispinus* mívá častěji sytě fialové květy, u poddruhu *spiralis* je barva květů mnohem měnlivější a každý exemplář je trochu jiný. Výjimečně našli také bílé nebo žlutě kvetoucí kusy. Existuje zřejmě ještě třetí poddruh – *Fer. latispinus* subsp. *greenwoodii* se slámově žlutým květem a kratšími, rovnými trny. Roste v puklinách skalních stěn, kdežto dříve uvedené poddruhy dávají přednost rovinkám a plochým kopcům s hlubší vrstvou kamenité půdy, porostlé travinami.

V rodově bohaté čeledi *Asclepiadaceae* nachází milovníci sukulentů řadu velmi zvláštních a zřídka pěstovaných rostlin. Mezi ně patří ***Raphionacme flanaganii***, jeden ze 30 druhů rodu *Raphionacme*. Roste v tropické a jižní Africe, má hlíznatý kořen, z něž vyrůstají tenké výhony, dlouhé až několik metrů. Ty na podzim shazují listy a zasychají. Květy tvarem i barvami připomínající malý květ mučenky rostou na konci výhonů. Nápadný hlíznatý kaudex je u starších rostlin několikrát zaškrbený v podobě na sobě ležících pytlů. Na základě cca 10 let zkušeností autor doporučuje pěstovat jej ve směsi lávové drtě se substrátem pro kaktusy v hlubokém kořenáči. Povrch substrátu má být silně propustný, aby kaudex nezahnil. Postavit na místo, kde bude kaudex zastíněn, ale výhony se mohou plazit za sluncem. V době vegetace více zalít a přihnojit i plným hnojivem. Zimovat při pokojové teplotě, nezaschlé výhony lze na podzim odříznout. Růstové období trvá od března do října. Během vegetačního klidu je při změknutí hlízy nutná slabá zálivka, pozor na napadení sviluškami (5 snímků).

W. Schauer představuje „vlastnoručně“ vzniklou a vypěstovanou hybridu echinopsisu ***Marenicola***, vyznačující se sytě oranžovým květem. Vznikla zkřížením *Pseudolobivia frankii* s *Lobivia miniatiflora*. Má menší kulaté tělo o Ø 8 cm, které málo odnožuje. Květy jsou na rozdíl od jiných hybrid echinopsisů menší, o Ø až 8 cm, za to však početné a ve dvou obdobích (VI-VII a VIII-IX). Přiloženy jsou dva snímky květů.

Gymnocalycium bruchii (= podle argentinského fotografa a entomologa C. Brucha). Bylo popsáno 1926 Spegazzinim původně jako *Frailea*. Má kulaté tělo o Ø 10 - 30 mm a výšce až 40 mm, později značně odnožující. Pokožka světle až modrozelená, kořen kulovitý, 7 - 17 svisle probíhajících plochých žeber s oválnými areolami, krytými trochou plsti. Na nich je až 6 krajních, až 6 mm dlouhých, bělavých

trnů s tmavší bází, přiléhajících k tělu. Střední trny obvykle chybí. Květy vyrůstající z temene jsou často jednodomé, o Ø až 45 mm, bílé až růžově fialové s tmavším středním pruhem. Semena patří do poddruhu *Gymnocalycium*. Roste v argentinských provinciích Cordoba a San Luis na pohořích Chica a Grande, v trávě na skalách. Snadno se množí výsevem a odnožemi. Daří se v propustném, minerálním substrátu s příměsí humusu a hlíny. V létě po vyschnutí substrátu vydatněji zalít a přidat hnojivo pro kaktusy. Zimovat na suchém, světlém, bezmrazém místě, v létě vzdušné stanoviště s ochranou před úpalem, vhodné je též pěstování na okně. Pro velkou variabilitu otrnění a květů lze mít pěknou sbírku různých variant tohoto „začátečnického“ kaktusu. (Kupodivu jsem jej v prodeji na burzách už dlouho neviděl).

Gymnocalycium kroenleinii (= podle ředitele Botanické zahrady v Monaku, Marcela Kroenleina) bylo popsáno Kieslingem roku 2000. Má neodnožující ploché, kulaté tělo o Ø 6 cm, se světle zelenou až růžově hnědou pokožkou a krátkým řepovitým kořenem. Má 8 - 10 žeber členěných příčnými rýhami na hrboly. Na nich jsou areoly s bílou plstí a s trny (3 - 4 páry směřují do stran, jeden trn dospodu, jsou tuhé, až 17 mm dlouhé. Střední 0 - 1 je až 20 mm dlouhý, nepravidelně ohnutý. Všechny trny jsou šedohnědé s hnědou patou. Květ je 3 cm dlouhý a široký. Zevní květní plátky jsou bělorůžové s hnědozeleným středním pruhem, vnitřní jsou růžové s tmavším proužkem, nebo barvy krémové s růžovou bází a jícnem a se světle růžovými prašnickovými nitkami, bílou čnělkou a bliznou. Roste v argentinské provincii La Rioja na kopcích Sierra Malanzán mezi žulovými balvany. Množí se výsevem, substrát má být propustný, minerální s malou příměsí hlíny a humusu. Nesnáší déle trvající vlhký substrát. Roubování je zbytečné. V zimě sucho, světlo, bezmrazé prostředí. V létě vzdušné stanoviště na balkoně či v pařeništi podporuje silné vytrnění. Podle semen patří do poddruhu *Gymnocalycium* (2 snímky).

Je uveden podrobný popis nového druhu frajleje. Jde o ***Frailea atrobella*** (= volně přeloženo - Černá kráska), rostoucí v Bolívii v okolí San José a Chiquitos v departmánu Santa Cruz. Od dosti podobné *Frailea mammiifera* subsp. *angelesiae* se má lišit menší velikostí těla s větším počtem žeber, drobnějšími hrbolky, slabšími trny, kratšími květy, červenými plody a nápadně plochým tělem semenáčků. Uvedené lokality jsou domovem vícero již popsaných ale i ještě nepopsaných frajlejí. Autoři přistoupili k popisu této novinky až po poznání poměrů na nalezištích, po porovnání jiných druhů frajlejí ve sbírkách a herbářích, navíc na základě výsledků studia semen a růstu semenáčků. Ke srovnání využili materiál *Frailea chiquitana*, *F. amerhauseri*, *F. laeae*, *F. uhligiana*, *F. klingleriana*, *F. matoana*, *F. melitae*, *F. pitzii* a další. Nově popisovaná frajle má polokulovité tělo o Ø 25 mm s tmavě zelenou, u báze až fialovou, lesklou pokožkou, 18 - 22 žeber členěných na drobné hrbolky nesoucí maličké areoly, pod nimi je zřetelný, tmavě fialově hnědý půlkruh. Krátké trny (2 - 5 mm) jsou rovné, červenohnědé až černé, střední (jeden směřuje šikmo vzhůru, druhý dolů). Světle až sytě žluté květy se rozevírají jen při vyšší teplotě a přiměřené vlhkosti substrátu, jinak jsou samosprašné. Na nalezišti rostou obvykle v hustém lese na značně stinném místě, zčásti i pod opadaným listím. (9 snímků).

Doporučované kaktusy a sukulenty: ***Echinocereus salm-dyckianus*** (oblíbený druh, který byl popsán 1857, pochází z Mexika (Durango, Chihuahua). Daří se v minerálním písčitém substrátu, za tvorby velikých trsů výhonů. V květnu jsou pokryty záplavou sytě oranžových květů se zelenou bliznou. V létě slunné místo, teplo a přiměřená zálivka, v zimě sucho a teplota ± 8 °C); ***Escobaria minima*** (známá také jako *Coryphantha nellieae*, je drobná, hledaná vzácnost s bílým otrněním a 1,5 cm velkými světle fialovými květy. Potřebuje vápnatý minerální substrát, výsluní,

slabší závlivku i přihnojení. Schopné květu jsou již tříleté semenáčky o Ø 10mm); ***Thelocactus setispinus*** (dříve *Hamatocactus setispinus* roste na jihu Texasu mezi křovím. Vhodný je výživnější, propustný substrát, v zimě sucho ≤5 °C); ***Turbincarpus schmiedickeanus* subsp. *jauernigii*** (nalezen Jauernigem v San Luis Potosí roku 1991. Má řepovitý kořen, neodnožuje, šedomodrou pokožku a bělorůžové květy. Při zimování v suchu snese i -4 °C); ***Conophytum regale*** (vzácné, roste na křemenitých skalách v jižní Africe. Od jiných dvoulistých konofyt se liší růžovými květy a průsvitným středem těla. U nás kvete od září do konce října, při zimním růstovém období vyžaduje pravidelnou závlivku a nejméně 10 °C. Růstový klid připadá na duben až červenec); ***Bijlia cana*** (z čeledi *Aizoaceae* je málo, ale snadno pěstovatelný sukulent z Velkého Karoo v jižní Africe. Má sytě žluté květy podobné kopretině, objevují se koncem léta a na podzim. Zimovat při 6 - 12 °C s lehkou závlivkou. Vhodný je propustný substrát pro kaktusy).

MUDr. Vladimír Plesník

Rostlinolékařské informace

Jaro je již v plném proudu, i když zima vůbec nebyla. Na zahrádkách je živo, ale ožívají nejen rostliny a pěstitelé, ale také mnoho chorob a škůdců, kteří tuto zimu bez pohromy přečkali. Zde je pak věčné dilema jak proti těmto nepřítelům, námi pěstovaných rostlin, bojovat, případně zda vůbec bojovat. V přírodě existuje určitá biologická rovnováha, která však není pravidelná, ale probíhá v určitých cyklech. To znamená, že se rozmnoží nějaký škůdce, jeden rok totálně zničí určité porosty. Následně se začnou množit predátoři tohoto škůdce až je škůdce úplně potlačen. Predátoři pak zahynou hladem a z několika přeživších škůdců a predátorů vznikají nové populace. Tyto cykly se po několika letech opakují. Mnozí jste si všimli u Odry dubů, které jednou za 4 - 8 let totálně ožerou housenky obaleče dubového a v srpnu jsou tyto stromy úplně bez listů. Podobné cykly probíhají v přírodě u všech rostlin, někdy jsou nenápadné bez výrazných projevů, někdy jsou dobře viditelné. Člověk do toho však zasáhl dvěma způsoby: 1) vytvořil velké plochy jednoho druhu rostliny (monokultury), 2) přivezl z jiných zemí nové škůdce, kteří zde nemají přirozené nepřátele a jediná ochrana je chemická. Podobně je tomu u chorob, kdy naše rostliny nemají žádnou obranu vůči těmto novým chorobám a nezbyvá než chemie, šlechtění na odolnost, nebo některé ekologicky přijatelné metody. Tyto metody ale určitého škůdce nebo chorobu pouze omezí v jeho škodlivosti.

Teď již ale několik praktických rad.

Škůdci:

1) Brzy se objeví brouci květopase jabloňového, je to malý, asi 4 mm velký šedivý brouk nosatec. Samička klade vajíčka do květních pupenů, larvy vyžerou pestík, pupeny hnědnou a zasychají. Když takový pupen roztrhneme, uvnitř je bílá larva květopase, larva přelézá do dalších pupenů a zničí několik pupat. Když je květopasů málo a jabloně mají velkou násadu květů, tak za nás udělají probírku. Horší je, že si vybírají některé odrůdy, které pak nemají ani jablíčko a někde je úroda velká a plody malé. Jestli máte na zahradě květopase se přesvědčíte, když ráno, kdy je chladno vezmete velký světlý deštník, obrácený dáte pod větev do které pak klepnete. Ztuhlí brouci napadají do deštníku. Brouci zimují v půdě a na jaře podle

teploty vylézají z půdy a nalétají do korun jabloní. Tuto kontrolu je nutné provádět v době, kdy již raší listové pupeny, ale ještě nejsou vyvinuté květní pupeny, do kterých brouci kladou vajíčka. Ovocnáři považují za škodlivou hranici tři a více brouků na sto pupat. Květopas je náš domácí a má spoustu přirozených nepřátel, jeho škodlivost není proto pravidelná. Postřik se provádí v případě, že nám při kontrole napadají do deštníku brouci ve větším množství.

Přípravky: Calypso 480 EC, Mospilan 20 SP, Reldan 40 EC, Karate 2,5 WG, Novodor FC, Talstar 10 EC, Torant. Jakmile se první květy otvírají je již postřik neúčinný.

2) Další škůdce, který se na nás chystá je pilatka švestková, je to drobná muška, šedočerné barvy, několik mm velká. Patří mezi blanokřídý hmyz. Její larvy vyžírají začínající semeno v malém plůdku po odkvetení. Někdy můžete pozorovat opad 4 - 5 mm velkých plodů. Když takový plod rozříznete, je uvnitř vykousaný, někdy tam najdete i larvu. Jedna larva vykouše 3 - 4 plody. Někdy bývá zničeno až 90% plodů a přes bohaté kvetení zůstane na stromě jen několik plodů. Pilatka napadá hlavně slivoně (švestky, rynge, mirabelky). O množství pilatek se přesvědčíte vyvěšením bílých lepových desek na strom na počátku kvetení peckovin. Pilatka si je plete s bílými květy a přilepí se. Bude-li těchto lepových desek dostatek, je možné tímto do určité míry nahradit chemickou ochranu. Vlastní chemická ochrana se provádí když začínají opadávat bílé korunní plátky. V tuto dobu již včely květy nenavštěvují a pilatky začínají klást vajíčka.

Přípravky: Calypso 480 SC, Reldan 40 EC, Zolone.

3) Dobře známým škůdcem je vrtule třešňová, je to 4 mm velká moucha. Je černá lesklá, žlutě zdobená s tmavě pruhovanými křídly. Všichni známe její larvy v třešních a většinou je i bez velkých problémů konzumujeme. Má několik zajímavých vlastností. Je to velký ospalec a v půdě odpočívá 9 měsíců a jen 3 měsíce je aktivní. Další zvláštností je, že samička po naklazení jednoho vajíčka na dozrávající třešeň tuto označuje feromonovou značkou a další vrtule tam již vajíčko nenaklade. V každé třešni je jen jedna larva. Chemikům se již podařilo tento feromon vyrobit, jeho cena je však příliš vysoká. Vrtuli láká žlutá barva, proto je možné její výskyt silně omezit žlutými lepovými deskami. Zároveň tím také zjišťujeme kdy začínají vrtule vylézat z půdy. Za 10 dnů po vylíhnutí začínají samičky klást vajíčka do zrajících plodů. V tuto dobu pak můžeme přistoupit k chemickému ošetření. Kromě chemie je ještě několik možností jak červivost omezit. Důležité je nenechat larvy z třešni vylézt a zakuklit se v půdě. Je proto rozumné všechny třešně včas sklídit a pokud nemáme chuť na bílkoviny v kompotu, tak se ještě nabízí zhodnocení v podobě třešňovice, a tam červící nevadí. Výhodné je také mít na jaře na zahradě v době líhnutí vrtule slepice, které spoustu líhnoucích se much sezobou a v době zrání výborně pomohou i krůty, které celé třešně ochotně sežerou. Problém je když totéž neudělá soused. Ještě jednu důležitou informaci. Většina třešni je cizosprašná, to znamená, že k opylení potřebuje další strom, ale jinou odrůdu. Pak stačí, aby soused vykácel na zahradě vhodného opylovače a vám třešeň krásně kvete, ale úroda žádná.

Přípravky: Calypso 480 SC, Decis, Sumithion Super, Reldan 22.

4) Obaleč jablečný. Je to škůdce kterého všichni dobře známe. Do červivého jablka se zakousl každý z nás mnohokrát. Způsobuje to motýl, který na plody klade vajíčka a housenky se pak prokousají dovnitř plodu. Motýli se líhnou ve druhé polovině května a po oplodnění kladou vajíčka. Protože je to pro ovocnáře významný škůdce, tak se intenzivně hledal způsob ochrany. Podařilo se to Japoncům, kteří dokázali určit složení a synteticky vyrobit vůni (feromon), pomocí kterého láká roztoužená samička partnera (všichni dobře známe, co dovedou udělat feromony jedné

roztoužené fenky). Stejně tak to funguje u hmyzu. Jedině ptáci a člověk si vybírají partnerku očima a hlasem. Tento feromon se používá dvěma způsoby: **1)** Jako signalizace, kdy se začínají obaleči líhnout. Zde je feromon v kombinaci s lepovými deskami, na které se samečci přilepí, nebo **2)** metodou matení samců, kdy se v ovocném sadu rozvěsí zvláštní trubičky, vypadají jako kabel od žehličky. Ty pak vylučují feromony o takové síle, že samec není vůbec schopen samičku najít. Ta pak klade neoplozená vajíčka a housenky se nevylíhnou. Říká se tomu feromonové matení samců. Je to ale účinné jen ve velkých ovocných sadech. Na zahrádkách toto nelze použít, (těžko se domluví celá vesnice na zavěšení těchto odparníků). Pro zahrádkáře jsou pak vhodnější praktické rady. Housenky vylézají z napadených plodů a z velké části se kuklí na větvích a kmeni v mezerách pod kůrou. Zde pak spolehlivě zařadují sýkorky, pokud na ně pamatujeme a máme na zahradě vhodné budky a v zimě je přikrmíme. Dobře také funguje, pokud na kmen připevníme pásy z vlnité lepenky, pod kterým se housenky zakuklí. Tyto pak na podzim spálíme. Část housenek se spouští na zem a kuklí se v půdě. Zde opět pomůže drůbež. Pokud se rozhodneme pro chemické ošetření a nemáme signalizační lepové pásy, tak první postřik provádíme začátkem června a za 14 dnů opakujeme. Je-li teplé léto tak obaleč má ještě druhou generaci. Plody s první generace většinou spadnou na zem a nedozrají. Plody napadené druhou generací obaleče již sklídíme a odneseme do sklepa, kde se pak divíme, jak rychle nám ty jablka hnijí. Housenky z této generace se kuklí ve sklepě a neměly by na jaře vyletět ven (síta do oken). Chemické ošetření proti druhé generaci není až tak ekologické, neboť jablka již dozrávají a něco z těch postřiků tam asi zůstane. Když budeme stříkat tak hlavně proti první generaci v červnu.

Přípravky: Calypso 480 SC, Decis Mega, Mospilan 20 SP, Spin Tor, Reldan 22.

Pomocnou látkou v boji proti škůdcům mohou být přípravky na bázi rostlinných olejů. Pokryjí tělo zimujících škůdců a tito se zadusí. Účinné to je na jaře když se tito probouzejí ze zimního spánku a začínají intenzivně dýchat. Pro přírodu a lidi jsou naprosto neškodné. V Abexu - Žabeň to je RockEffekt, ale mohou to být i další.

Choroby:

1) Kadeřavost listů broskvoní. Jeden postřik již měl být provedený v době kdy prášily jehnědy lísek, teď můžeme provést další postřik.

Přípravky pro první ošetření: Champion 50 WP, Kuprikol 50,

Druhé ošetření: Delan 700 WDG, Dithane Nes – Tec, Dithane M 45, Novozir MN 80 NEW, Syllit 65 WP, Thiram Granuflo. Doporučuje se přidat vhodné smáčedlo.

2) Višně, třešně, meruňky - moniliový úžeh květů. Je to choroba, která se hodně rozšiřuje a dovede úplně zničit během 3 let celý velký strom. Je podmíněna chladným a deštivým počasím v době kvetení. Je to houba která prorůstá z květu do větvíček a v případě silného napadení hnědnou a odumírají plodonosné větvíčky, případně i celé větve. Houba vytváří v květech slizovité kapičky a ty pak roznášejí včely do dalších květů na nohách. Postřik provádíme na počátku kvetení a ještě jednou v plném květu. Povolené přípravky nesmí být toxické pro včely a postřik děláme pokud možno večer. Některé odrůdy jsou vůči této chorobě odolnější.

Přípravky: Baycor 25 WP, Horizon 250 EW, Lynx, Ornament 250 EW, Sporgon 50 WP, Talent, Teldor 500 SC, Rovral 50 WP.

3) Angrešt - Hnědé padlí (americké padlí). Hodně se šířící choroba, která dovede úplně zničit angrešty. Mladé větvíčky, listy i plody jsou pokryté bělavým povlakem plísně. Kupujete-li nové rostliny, žádejte odrůdy odolné vůči této nemoci. Ošetření 1x při rašení - před květem a 2 - 3x brzy po odkvětu. Vhodný je také 1 postřik po sklizni.

Přípravky: Bioan, Bioton, Discus, Kumulus WG, Sulikol 750 SC, Bayleton 25 WG, Fundazol 50 WP, Karathane LC, Rubigan 12 EC. Přidat smáčedlo.

4) Strupovitost jabloní. Je to hodně rozšířená a nebezpečná choroba. Důležité je vědět, že houba přezimuje na spadaném listí, plodech a hlavně na drobných zaschlých plodech, které zůstaly přes zimu na stromech. V období rašení jabloní se z těchto zdrojů uvolňuje velké množství výtrusů. Důležitá je proto preventivní ochrana, to znamená spadané listí kompostovat, nenechat na stromech suché plody (houba umí zabránit, aby tyto napadené plody spadly na zem). Problém je v případě, že tuto prevenci neudělá souseď a pak nezbyvá než chemické ošetření. Šíření této choroby je závislé na počasí a ovocnáři mají program, který jim s ohledem na počasí hlásí vhodný okamžik chemického ošetření. V každém případě je důležité jedno ošetření při rašení - to je teď, a další hned po odkvětu. Na trhu je dnes mnoho odrůd, které jsou vůči strupovitost rezistentní. Již ale přišlo hlášení, že v Německu dokázala houba i tyto odolné odrůdy napadnout. Když budete vybírat vhodný přípravek, tak dejte přednost těm, které účinkují zároveň proti padlí jabloňovému.

Přípravky: Novozir MN 80, Polyram WG, Rubigan 12 EC, Scora 250 EC, Syllit 65, Topas C 50 WP, Zato 50 WG, Baycor, Captan 50 WP, Dithane, Clarinet 20 SC, Mythos 30 SC, Delan 700 WDG, Talent.

5) Rez hrušně. V současnosti hodně rozšířená choroba. Je to způsobeno přeměnou užitkových zahrádek na okrasné a výsadbou nevhodných jehličnanů. Tato choroba střídá jalovec a hrušeň. Nemůže přejít z hrušně na hrušeň a z jalovce na jalovec. Hlavním šířitelem jsou dva jalovce, a to jalovec čínský (*Juniperus chinensis*) a jalovec klášterský (*Juniperus sabina*). Ostatní jalovce tuto chorobu nepřenášejí. Stačí zlikvidovat napadené jalovce a hrušně budou zdravé. Na napadených jalovcích pozorujeme koncem dubna a počátkem května na větvích rezavé plodničky této houby, ze kterých se uvolňuje velké množství výtrusů. Ochranu chemickou provádíme před květem a ještě jednou po odkvětu.

Přípravky: Baycor 25 WP, Topas C 50 WP, Dithane, Delan 70 WDG, Talent.

Ještě poznámku k ochraně pokojových rostlin. Proti škůdcům na pokojových rostlinách jsou dnes účinné dva přípravky, které po postřiku kolují v rostlině a zahubí tak i škůdce kteří nebyli postříkání. Jsou to Mospilan 20 SP a Calypso 480 SC. Proti sviluškám pak Vertimex a Nissorun 10 WP. Ošetření rostlin provádějte mimo obytné prostory (kůlna, sklep, zahrada atd.), po zaschnutí rostliny vrátíte zpět. **Pokud příslušný postřik již rozředíte vodou k postřiku, tak tento hned spotřebujte. Po rozředění vodou se tyto přípravky rychle rozkládají. Je to ochrana životního prostředí.**

Zpracoval Ing. Otakar Šteffek

Zeravy: choroby a škůdci

1) Molovka zeravová – *Argyresthia thuniella*. Je to drobný motýlek, rozpětí křídel 5 - 7 mm, k nám se dostala ze Severní Ameriky asi v roce 1988. Molovka vyžírá chodbičky uvnitř větvičky, opatrným rozříznutím hnědé větvičky je možné spatřit larvy, nebo chodbičky. Molovky se líhnou počátkem června. Pokud ráno zatřepeme větvi tuje, vyletují drobní motýlci. V tuto dobu rostliny ošetříme Mospilanem 20 SP – 0,04 %, nebo Dimilin 48 SC - 0,035 %. Účinnost je velmi dobrá, ale je nutné ještě koncem června postřik opakovat, neboť líhnutí probíhá postupně.

2) Hnědnutí zeravu – *Didymescella thujina*. Hnědnou nejmladší výhony, zima – jaro, hlavně spodní část rostliny. V létě na větvičkách drobné tmavě hnědé tečky – plodničky. Ochrana – opakovaně alespoň 3 x za rok (jaro – podzim) postřik mědnatými přípravky Kuprikol atd.

3) Odumírání výhonů zeravu – *Kabatina thujae*. Na bázi větviček jsou černé tečky. Zde může částečně pomoci hořčík a vápník. Hlavně ale ošetřit od poloviny května 3x po 14 dnech přípravky Dithane nebo Novozir 0,3 %

4) Rostliny blízko cest mohou být poškozené solemi při zimním ošetřování vozovky. Ochrana je problém.

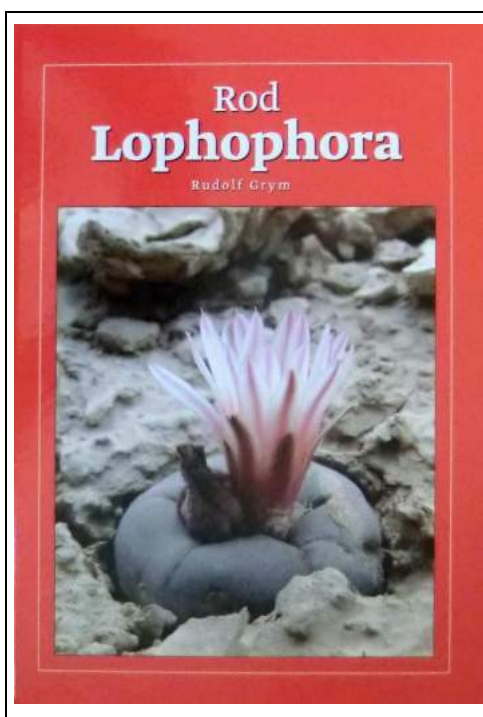
5) Většina stále zelených dřevin je dostatečně odolná vůči mrazu. V případě holomrazu však tyto rostliny usychají, protože nedokáží ze zamrzlé půdy získat vodu a z listů (jehlic) se odpařuje voda i v zimě, Doporučení – zakrýt na podzim půdu pod stále zelenými rostlinami mulčem (kůra, chvojí atd.).

6) Poškozené rostliny přihnojit. Dobrým hnojivem je Hydrocomplex, který je teď přejmenovaný na Yara Mila komplex. Na jaře je vhodné nastartovat růst rostlin růstovým přípravkem Vitality komplex postřik dle návodu, který je k dostání u firmy Abex - Žabeň. Pak přidat trochu ledku na podporu růstu a přihnojit plným hnojivem. Dávka bude následující:

Na 1m² dáme 10 dkg Hydrocomplexu a 2 dkg ledku, další hnojení je vhodné v ke konci léta, ale místo ledku přidáme síran draselný, nebo v případě dobrého růstu stačí pouze síran draselný v dávce 2 - 3 dkg na 1 m², v tomto případě je vhodnější zálivka.

Zpracoval Ing. Otakar Šteffek

Recenze

Rudolf Grym: Rod Lophophora

Vydala Společnost Cactaceae etc. Bratislava, Slovensko 2014. 120 stran, 243 barevných fotografií, 23 čb. fotografií, 8 barevných kreseb, 7 čb. kreseb, vazba v pevných deskách, česky. ISBN: 978-80-969691-7-3.

Zcela vyčerpávající kniha o rodu *Lophophora* z pera našeho člena Rudolfa Gryma je vynikající pomůcka pro všechny kaktusáře. Odborný text doplňují původní první popisy, které se obtížně dohledávají, zde je najdeme pěkně pohromadě. Historie rodu, ale i poslední nové nálezy jsou perfektně zpracované. K jednotlivým druhům je připojeno vždy hned několik barevných obrázků, takže barevné publikaci nelze nic vytknout. Děkujeme autorovi za skvělé dílo, které věnoval i do naší Klubové knihovny, popřípadě svým dobrým kamarádům. Kniha by neměla chybět v žádné kaktusářské knihovničce.

Otevírání sezóny ve Dvoře Králové n. L.

Jako každý rok se kaktusáři sešli na Otevírání sezóny ve Dvoře Králové n. L. ve dnech 16. - 18. 5. 2014. Počasí letos moc nepřálo, hrozivě vypadající mraky s občasným deštěm a chladno i během celého dne (prostě tři zmrzlíci) asi odradilo spoustu pěstitelů. Už na prvý pohled bylo jasné, že přijelo poměrně méně lidí než loni, přesto tato akce je druhá největší kaktusářská událost roku. Svatý Petr se nad námi slitoval alespoň sobotní dopoledne, kdy probíhala tradiční prodejní burza rostlin. Prodej probíhal v celém areálu penzionu Za vodou, takže déšť by nebyl vhodným doplňkem setkání.

nahoře: venkovní areál penzionu Za vodou, dole: s prodejem rostlin přijeli i Potykové

své kaktusy zde prodával i Jaromír Chvastek

Po skončení dopolední burzy proběhly odpoledne tři přednášky, to už se opět spustil déšť, avšak v místnosti to už účastníkům nevadilo. O program přednášek se podělili Martin Tvrdlík s přednáškou o argentinských gymnokalyciích, Lumír Král o cestě po Patagonii, zaměřenou na rod *Austrocactus* a Roman Staník představil nádherné snímky kaktusů z Chile. Během burzy proběhla autogramiáda Rudolfa Gryma, který ochotně podepisoval svoji novou knihu o rodu *Lophophora*. V průběhu večerního posezení v restauraci byla zajištěna hudba po oba dny, při které si někteří jedinci i zatancovali. I přes nepřízeň počasí bylo letošní setkání kaktusářů ve Dvoře velmi úspěšné a všichni účastníci se už těší na příští rok.

Naši jubilanti

Určitě nebudu daleko od pravdy, když tvrdím, že se u nás v republice většinou členy kaktusářských klubů jsou muži. Ženy tato záliba nějak ve větším počtu neoslovuje. Těch, které u pěstování vydrží více než čtvrt století je opravdu velmi málo. Je proto na místě vzpomenout u příležitosti jejich životních jubileí těch, které si zaslouží uznání za vytrvalost, pěstitelské výsledky i obětavou práci pro kaktusářský klub.

Jednou z takových je i paní Jana Vaňková z Krásného Pole. Když si v roce 1974 vzala za manžela Jaroslava Vaňka, tehdy už zkušeného pěstitele kaktusů, pochopitelně nemohla zůstat úplně mimo kaktusářské dění. Proto se už v roce 1976 stala členkou Kroužku kaktusářů při DK v Ostravě-Porubě. Tam byl už od založení členem i její manžel. Aktivně se podílela na všech akcích kroužku. Jeho členkou zůstala po celou dobu trvání, až do smrti manžela a doby, kdy se pak už Klub porubských kaktusářů spojil s Klubem v Ostravě. Na rozdíl od manželova pěstitelského zaměření se více věnovala pěstování jiných sukulentů. V současnosti sice členkou našeho Klubu není, o kaktusy se ale stará spolu se svým přítelem i nadále. Je proto vhodné vzpomenout u příležitosti jejího životního jubilea které oslaví dne 7. června její přínos nejen pro Klub ale pro celou naši ušlechtilou zálibu. MP

Jana Vaňková a Miloš Poratzký na výstavě kaktusů ve Stanici přírodovědců v roce 2011

Pterocactus tuberosus

(Pfeiff.) Britton & Rose, *The Cactaceae* 1: 32, fig. 37, 1919.

Opuntia tuberosa Pfeiff. Enum. Diagn. Cact. 146, 1837.

Pterocactus kuntzei K. Schum. Monatsschr. Kakteenk. 7: 6, 1897.

Pterocactus decipiens Gürke, Monatsschr. Kakteenk. 17: 147, 1907.

V našich sbírkách se *Pterocactus tuberosus* pěstuje už přes sto padesát let, svého času též pod názvem *Pterocactus kuntzei*. Britton a Rose roku 1919 zařadili tehdejší *Opuntia tuberosa* pod rod *Pterocactus*. Tento rod je veden v podčeledi *Opuntioideae*, kde se podle rozdělení DNA z roku 2002 nachází v samostatném tribu *Pterocactae*. Jelikož už dlouho v Osníku nebylo rozdělení opunciovitých, uvádím celé rozdělení podčeledi:

Podčeleď *Opuntioideae* Burnett, Outl. Bot.: 742, 1130. Jun 1835.

(rozdělení podčeledi *Opuntioideae* od Dickie & Wallece, do pěti tribů s 16 rody, kteří vycházejí z analýzy chloroplastů DNA od Stuppyho 2002)

Tribus: *Austrocylindropuntieae* Wallece & Dickie

Austrocylindropuntia Backeberg, Blätt. Kakt.-Forsch. 1938(6): [3, 21] (1938)

Cumulopuntia Ritter, Kakteen in Südamerika 2: 399 (1980)

Tribus: *Pterocactae* Doweld

Pterocactus Schumann, Monatsschr. Kakt.-Kunde 7: 6 (1897).

Tribus: *Tephrocactae* Doweld

Tephrocactus Lemaire, Les Cactées, 88 (1868)

Maihueniopsis Spegazzini, An. Soc. Sci. Argent. 99: 86 (1925) emend. Ritter

subg. *Maihueniopsis*

subg. *Puna* (Kiesling, Hickenia 1: 289 (1982)) Stuppy

Tribus: *Cylindropuntieae* Doweld

Quiabentia Br. & R., The Cact. 4: 252 (1923).

Peresklopsis Br. & R., Misc. Coll. 50: 331 (1907).

Grusonia F. Reichenbach (1896) ex Britton & Rose, Cact. 1: 215 (1919)

subg. *Grusonia*

subg. *Corynopuntia* (F. Knuth) Stuppy

subg. *Marenopuntia* (Backeberg) Stuppy

subg. *Micropuntia* (Daston) Stuppy

Cylindropuntia (Engelmann) F. Knuth in Backeberg & Knuth, Kaktus ABC, 117 (1935)

Tribus: *Opuntieae*

Miqueliopuntia Frič 1932 ex Ritter

Tunilla D. Hunt et Iliff, Cact. Syst. Init. 9: 8-12 (2000).

Brasilopuntia (Schumann) Berger, Entwicklungslinien Kakt., 17 (1926)

Consolea Lemaire, Rev. Hort. 1862: 174 (1862)

Tacinga Britton & Rose, Cact. 1: 39 (1919).

Opuntia Miller, Gard. Dict. Abridg. ed. 4. 1754.

Nopalea Salm-Dyck, Cact. Hort. Dyck 1849: 63, 233 (1850)

ukázka květu i puklého plodu u *Pter.. tuberosus*, KL13-105, 5 km od El Manzano Historico, 4.12.2013

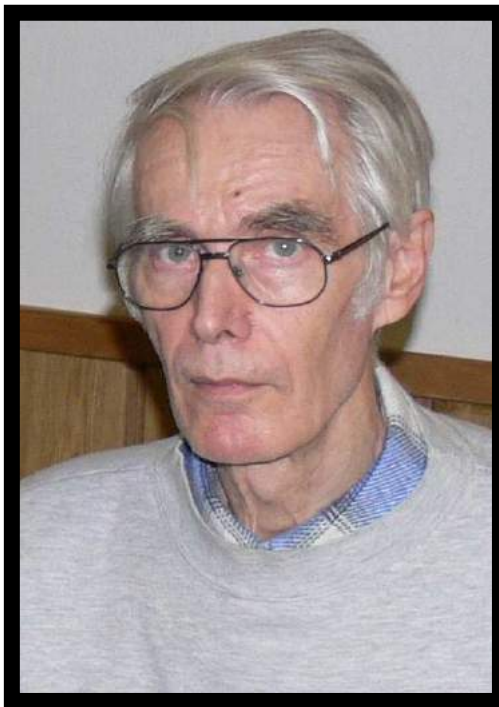

rozpůlený plod na konci článku, uvnitř poskládaná kulovitá semena, s křídélky až 1 cm v průměru

Rostliny mají velké hlízovitými kořeny, z kterých vyrůstají štíhlé válcovité stonky, rozdělené do článků. Články jsou hnědavě zelené, asi 1 cm v průměru a jejich délka se pohybuje v rozmezí 5 - 40 cm. Malé areoly vyrůstají v pravidelných vzdálenostech a nesou jen krátké, bělavé, téměř vlasovité trny. Květy vyrůstají na koncích výhonů, jsou žluté, 2 - 3 cm v průměru. Po odkvětu konec výhonu zesílí a vytváří se plod, který po uzrání puká vodorovně u báze. Plod obsahuje semena s papírovými křídélky o velikosti až 1 cm, naskládané na sobě v plodu. Po puknutí plodu, vítr semena rozfouká po krajině. Semena se dovážejí až posledních letech, výsevy nečiní problémy. Množí se hlavně vegetativně z odlomených výhonů. Pravokořenné rostliny pěstujeme v hlubokých květináčích. KL

Opustil naše řady

Ing. Jaromír Dědoch (16. 6. 1939 – 8. 5. 2014)

Zrovna jsem se chystal psát do Ostrníku o nadcházejícím jubileu našeho dlouholetého člena Ing. Jaromíra Dědocha, když mi přišlo psaní se smutnou zprávou. Ještě na schůzce jsme spolu krátce hovořili, ale jen pár dnů na to nás **Ing. Jaromír Dědoch** navždy opustil ve věku nedožitých 75 let. V archivních záznamech jsem vypátral, že členem ostravských kaktusářů byl od roku 1969, ale mohlo to být i dříve. Pamatuji, že v sedmdesátých a osmdesátých letech docházel na schůzky společně se svým o dva roky mladším bratrem Janem. Na rozdíl od bratra nám zůstal věrný a na schůzky docházel pravidelně až do doby, kdy odešel do kaktusářského nebe. Pan Jaromír byl milý, upřímný člověk s dlouholetými pěstitelskými zkušenostmi, se kterými se rád na schůzkách podělil se svými kamarády. Ostravští kaktusáři ztrácejí dalšího, dobrého, dlouholetého člena, který nám bude chybět, nikdy na něj nezapomeneme. Čest jeho památce !

Na následujícím obrázku je Ing. Jaromír Dědoch společně s MUDr. Vladimírem Plesníkem - výroční schůze dne 2. 2. 2009.

Informace

- 4. - 6.6.2014 – výstava kaktusů ve Stanici přírodovědců
- 31.5. - 8.6.2014 – výstava kaktusů v Brně, Zahradní centrum Čtyřlístek
- 10. - 13.6.2014 – výstava kaktusů ve Frýdku-Místku
- 13. - 15.6.2014 – XX. bratislavské Sympóziu kaktusářska jar 2014, Botanická zahrada
- 19. - 21.6.2014 – výstava kaktusů v Olomouci, Vlastivědné muzeum
- 27. - 29.6.2014 – Pobeskydí 2014 (21. mezinárodní setkání kaktusářů ve Frýdlantu n.O.)
- 29. - 31.8.2014 – Setkání gymnofilů 2014 v Havířově, hotel Rudolf

- Aktualizované informace najdete na internetových stránkách Klubu: www.pavko.cz/kko
- Informace na naše www stránky zasílejte administrátorovi na e-mail: klouda@iol.cz
- Informace také na osobních stránkách předsedy: www.lumirkral.webnode.cz
- Schůzky pěstitelů kaktusů a jiných sukulentů s promítáním obrázků a přednáškou se konají **každé první pondělí v měsíci** (mimo letních prázdnin) v 17. hodin, ve **Stanici přírodovědců v Ostravě-Porubě** (Čkalovova ulice, u zimního stadionu). Přijďte mezi nás.
- Informace týkající se činnosti Klubu kaktusářů v Ostravě i příspěvky do Ostníku zasílejte na adresu předsedy: lumir.kral@seznam.cz

Důležité upozornění !!!

Pobeskydí 2014 proběhne stejně jako loni v prostorách rekreačního střediska Budoucnost ve Frýdlantu nad Ostravicí. Během pátečního večera tradiční pivečko zdarma a grilované speciality. V sobotu během dopoledne burza rostlin a dalších kaktusářských doplňků. Od 9. hodiny cyklus přednášek našich i zahraničních hostů, přednášky zatím přislíbili: Bercht, Heřtus, Matuszewski, Kolařík, Kůrka, Odehnal, Štarha a další jsou v jednání. V neděli po domluvě návštěva okolních sbírek.

Setkání gymnofilů 29. - 31.8.2014 v Havířově, hotel Rudolf. Program organizován podobně jako na Pobeskydí od pátku do neděle. Pro všechny ubytované malý dáreček u postele v podobě malé skleničky slivovice. Cena ubytování na osobu a noc 450.- Kč včetně snídaně a vzpomínané skleničky. Kdo bude mít zájem o větší sklenici s logem setkání gymnofilů 2014, může si ji na památku zakoupit v recepci. Sobotní přednášky: Bercht, Chvastek, Král, Neuhuber, Procházka, Šorma, Tvrdlík a další v jednání.

Adresy autorů:

Král Lumír, e-mail: lumir.kral@seznam.cz

MUDr. Plesník Vladimír

Potatzký Miloslav, e-mail: miloslav.potatzky@seznam.cz

Ing. Otakar Šteffek, e-mail: otakar.steffek@seznam.cz

OBSAH – ČERVEN 2014

Z naší činnosti	82	Otevírání sezóny ve Dvoře Králové n.L.	90
Obrázky našich členů	82	Naši jubilanti (Jana Vaňková)	91
Z literatury	83	<i>Pterocactus tuberosus</i>	92
Rostlinolékařské informace	85	Opustil naše řady (Jaromír Dědoch)	94
Zeravy: choroby a škůdci	88	Informace	95
Recenze	89	Důležité upozornění !	95

OSTNÍK

Vydavatel: Klub kaktusářů v Ostravě, červen 2014

Šéfredaktor: Lumír Král, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 605058070.

Objednávky a distribuce: Ing. Skoumal Vladimír, M.Bayera 6038, 70800 O.-Poruba, mobil: 724137021

Kvetoucí delospermy 2014

